

Bydgoszcz 02.09.2022 r.

Prof. dr hab. Małgorzata Grela

Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna wokalistyka

Akademia Muzyczna im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

mgr Jin Yuqi

ZLECENIODAWCA RECENZJI:

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, pismo z dnia 23 maja 2022 roku. *Zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. 2017 roku poz. 1789.), Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku (Dz. U. z 2018 roku poz. 261) w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora oraz art. 179 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 30 sierpnia 2018 r. poz. 1669)*

DOTYCZY:

- wszczęcia, na wniosek **Pana mgr Jin Yuqi**, przewodu na stopień doktora sztuk w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie prof. dr hab. Pawła Łukaszewskiego, pisma informującego, iż w związku z decyzją tejże Rady, została powierzona mojej osobie funkcja recenzenta w przewodzie doktorskim Pana **mgr Jin Yuqi** pt. *Pieśni*

neapolitańskie. Analiza zagadnień wykonawczych i środków ekspresywnych na podstawie wybranych utworów, pod opieką merytoryczną dr hab. Doroty Radomskiej. Wraz z pismem zostało dołączone dzieło artystyczne wraz z jego opisem.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ:

Praca doktorska mgr Jin Yuqi pod tytułem *Pieśni neapolitańskie. Analiza zagadnień wykonawczych i środków ekspresywnych na podstawie wybranych utworów*, składa się z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku CD oraz jego opisu.

Dzieło artystyczne stanowi rejestracja 12 pieśni neapolitańskich, różnych włoskich kompozytorów. Wraz z doktorantem wystąpiła pianistka Monika Polaczek – Przestrzelska.

Wśród pieśni znalazły się tytuły, takie jak:

1. *Te voglio bene assaje*
2. *'A vucchella*
3. *Funiculi funiculà*
4. *Marechiarè*
5. *Me voglio fa' 'na casa*
6. *Reginella*
7. *I' te vurria vasà*
8. *'O surdato 'nnammurato*
9. *Mandulinata a napule*
10. *Dicitencello vuje*
11. *Passione*
12. *'O sole mio*

Jakość techniczna dzieła artystycznego od strony dźwiękowej jest dobra. Nagrania dokonano w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych nr 4 im. K. Szymanowskiego w Warszawie w 2020 roku. Realizatorem nagrania jest Piotr Grinholc.

W zaprezentowanych pieśniach odnajdujemy różnego rodzaju uczucia, które wyrażane są poprzez typowo neapolitańską melodię i teksty o tematyce miłosnej. Pierwsza pieśń to *Te voglio bene assaje*, kompozycji Raffaele Sacco, w której linia melodyczna jest prosta i przebiega w pochodach sekundowych bez żadnych skoków interwałowych. Wokalista prowadzi frazę bardzo dobrą techniką legato, tkliwie oddając treść tekstu o zakochanym mężczyźnie. Wygodna *tessitura* pieśni pozwala śpiewakowi prowadzić głos bez jego forsowania. Słysząc ustabilizowaną technikę wokalną i świadome prowadzenie głosu. w partii fortepianu, akompaniament bardzo dobrze wpisuje się w ładnie prowadzoną frazę przez wokalistę. Druga pieśń to *'A vucchella*, którą skomponował Paulo Tosti w 1907 roku. w jej treści odnajdujemy zachwyt ustami ukochanej dziewczyny i prośbę o pocałunek. Oznaczenia dynamiczne *crescendo/diminuendo*, bardzo sugestywnie realizowane przez śpiewaka i pianistkę, podkreślają miłosny charakter pieśni. Trzecia pieśń to *Funiculi funiculà* skomponowana została w roku 1880. Kompozytorem jest Luigi Denza a autorem tekstu Giuseppe Turco. Bardzo znana pieśń, śpiewana na całym świecie. Artyści świetnie odnajdują się w charakterystycznym szybkim tempie i rytmie nadającym odpowiednią żywą narrację. Wstęp w partii fortepianu, w wykonaniu Moniki Polaczek – Przechlewskiej, wprowadza słuchacza w ten tętniący charakter pieśni, którym artyści przez cały utwór nas bawią. Słysząc w niej integralność głosu z fortepianem. Czwarta pieśń *Marechiarè*, którą skomponował Paulo Tosti powstała w 1885 r. Jest ukazaniem namiętności do pięknookiej Karoliny, do której podmiot liryczny wzdycha. Jej piękne oczy sprawiają, że gra na gitarze chce dopełnić czaru tej słodkiej nocy. Artyści bardzo dobrze oddają miłosny charakter w niej zawarty. Tempo tego utworu, dość szybkie *allegretto*, sprawia, że wokalista powinien zachować odpowiednie proporcje między wypowiedzianymi słowami a energicznym rytmem, aby nie utracić charakteru tej pieśni. Artyści świetnie odnajdują się w charakterze tej pieśni, która nie sprawia im wykonawczych problemów, a doprowadzenie do kulminacji na dźwięku fis², ukazują nam śpiewaka, który w pełni uwalnia swój potencjał wokalny. Dodany przez wokalistę dźwięk a² na koniec pieśni mogłoby być bardziej swobodny. Pianistka bardzo dobrze odnajduje się w fakturze fortepianu. w piątej pieśni *Me voglio fa' 'na casa*, którą skomponował Gaetano Donizetti odnajdujemy mężczyznę, który chce zbudować dom na środku morza dla swojej ukochanej, ukazując jak bardzo jest dla niego ważna. Linia melodyczna biegnie na przemian w górę i w dół ukazując nam śpiewaka o bardzo wyrównanym głosie, który brzmi dobrze zarówno w wyższych rejestrach jak i w niższych. Fragmenty *Tralla la le la*, bardzo dobrze zaprezentowane przez śpiewaka, wymagały od niego wzmożonej

aktywności *con brio* i ostrzejszej artykulacji *staccato*, poprzez którą udowodnił, że przy dobrej technice prowadzenia głosu *legato*, równie dobrze odnajduje się we frazach wykonanych *staccato*. Współpraca z pianistką, daje bardzo pozytywne efekty w odbiorze zabawnego charakteru tej pieśni. Szósta pieśń *Reginella* kompozycji Gaetano Lamy, autora tekstu Libero Bovio, to wspomnienie szczęśliwego czasu spędzonego z dziewczyną, którą nazywa swoją małą księżniczką (*reginellą*). Linia melodyczna jest spokojna bez żadnych większych skoków interwałowych. Dużą dowolność odnajdujemy w warstwie ekspresywnej, którą artyści wypełnili swoją przemyślaną interpretacją. Rozważania doktoranta na temat najwyższego dźwięku w ostatniej frazie wydają się bardzo uzasadnione. Odwieczny problem, czy dźwięki na wysokości fis_2 powinny być przez tenora kryte czy otwarte w tego rodzaju repertuarze, doktorant określił, zupełnie słusznie, że jest za maksymalną koncentracją tego dźwięku. Siódma pieśń *I' te vurria vasà*, którą skomponował Eduardo Di Capua, jest znana na całym świecie i uważana za jeden z kamieni milowych w historii rozwoju pieśni neapolitańskiej. Jej treść mówiąca o pięknych chwilach między dwojgiem kochanków podzielona na dwie części mollową i durową jest zgodna z wyrazem emocjonalnym tekstu. Artysta dba bardzo o kantylenę i prowadzenie głosu *legato*. Śpiewając w dynamice *piano* nie traci na żarliwości i wyrazistości wypowiedzanego tekstu. Jego bardzo dobra technika oddechowa jest w pełni realizowana w tym utworze. Pieśń ósma *O surdato 'nnammurato* skomponowana przez Enrico Cannio opisuje smutek i tęsknotę żołnierza, który walczy na froncie i wojny światowej, z dala od swej ukochanej. Linia melodyczna to progresywne pochody sekundowe w dół z użyciem przednutek skróconych i połączonych *legato* w obrębie poszczególnych fraz. Artysta sugestywnie prowadzi narrację, szczególnie gdy zmienia się melodia z niższej tessitury na wyższą. Dobrze opanował technikę krycia dźwięków. Brawurowo towarzyszy mu pianistka, która swoją grą nadaje odpowiedni charakter tej pieśni. Pieśń dziewiąta *Mandulinata a napule*, którą skomponował kompozytor Ernesto Tagliaferri powstała w 1921 roku, krótko po zakończeniu I wojny światowej. Partia fortepianu naśladuje dźwięk mandoliny, który był charakterystyczny dla miłosnych pieśni. Artyści w tej pieśni oparli swoją interpretację na warstwie ekspresywnej, którą tutaj poza tekstem jest dynamika. Pieśń dziesiąta *Dicitencello vuje* kompozycji Rodolfo Falvo, to jedna z najbardziej miłosnych pieśni spośród pieśni neapolitańskich. Falująca linia melodyczna o krótkich wartościach rytmicznych jest czysto intonacyjnie zaśpiewana a wyrównana barwa głosu doktoranta bardzo dobrze oddaje charakter tej miłosnej pieśni. w pieśni jedenastej *Passione* kompozytor Ernesto Tagliaferri, zastosował zróżnicowaną

w charakterze linii melodyczną. Zaangażowanie emocjonalne artystów wyczuwalne jest zarówno w dynamice piano jak i forte. Pieśń ta, wymagająca od wokalisty dużej świadomości techniki wokalne, jak utrzymanie wysokiej pozycji i prawidłowego *appoggio* została bardzo dobrze wykonana przez wokalistę. Ostatnią pieśnią dzieła artystycznego, jest *'O sole mio*, którą skomponował Eduardo Di Capua. Jest to pieśń neapolitańska, która jest najpopularniejszą i najbardziej klasyczną znaną i śpiewaną na całym świecie. Nie ma tenora, który nie posiadałby jej w swoim repertuarze wokalnym. Pieśń o charakterze miłosnym, która porusza tematykę słońca i miłości. Początkowe preludium fortepianowe w wykonaniu Moniki Polaczek – Przestrzelskiej wprowadza nas w ten radosny klimat pieśni, który odbiera wokalista wykonując swobodnie tę pieśń pod kątem interpretacyjnym. Jedynym słabym punktem jest górny dźwięk a2 w ostatniej frazie, który nie jest do końca luźno zaśpiewany. W **zaprezentowanych** pieśniach, bardzo dobrze komponują się w warstwie brzmieniowej, głos solisty i gra pianistki. Artysta posiada głos tenorowy, który jest wyrównany w skali i bardzo dobrze brzmi w wykonywanych pieśniach neapolitańskich. Jego barwa głosu predysponuje go do wykonywania właśnie tego typu repertuaru. Doktorant, śpiewając w języku neapolitańskim, który jest mu znany, nie ma problemu aby podać tekst z dużym zrozumieniem. Dzieło artystyczne, jakim są pieśni neapolitańskie skomponowane przez różnych włoskich kompozytorów napisane zostały w wygodnej tessiturze, co dla dobrze ukształtowanego w technice wokalne śpiewaka, stwarza możliwości popisu wokalne. Artysta, który dobrze opanował technikę prawidłowego *appoggio*, w wykonywanych przez siebie pieśniach, prezentuje długie i elastyczne frazy. Jedynym mankamentem są wyższe dźwięki a2, które nie brzmią do końca luźno. Jednak doktorant swoją interpretacją udowadnia, że ta muzyka o miłosnej tematyce, służy do wyrażania ważnych uczuć dla każdego człowieka, takich jak, miłość, tęsknota czy zachwyt nad urodą i zaletami kobiety. Artyści nastrojowo prowadzą dialog muzyczny. Partia wokalna i partia fortepianu wzajemnie przenikają się. Pianistka Monika Polaczek – Przestrzelska gra nie tylko bardzo dobrze technicznie, ale także w sposób mistrzowski realizuje dynamikę zapisaną przez kompozytora. Natomiast wokalista, wykorzystuje dojrzałość muzyczną w swojej indywidualnej interpretacji tekstu i muzyki.

Do zarejestrowanego na płycie CD dzieła artystycznego doktorant dołącza pracę pisemną, będącą w zamyśle teoretycznym jego opisem. Dzieło to stanowi 12 pieśni neapolitańskich, różnych włoskich kompozytorów. Wraz z doktorantem występuje pianistka – Monika Polaczek-Przestrzelska. Praca zbudowana jest poprawnie pod względem

metodologicznym. Składa się z wprowadzenia, trzech logicznie następujących po sobie rozdziałów, podsumowania i bibliografii.

We wprowadzeniu doktorant wskazuje, że jego celem było zebranie informacji, służących przygotowaniu i nagraniu 12 wybranych utworów, a także analiza zagadnień wykonawczych i ekspresywnych w tychże pieśniach. Ten opis był niezbędny ze względu na to aby ukazać historię, tradycję oraz charakter Neapolitańczyków i udowodnić jak wszystkie te aspekty w połączeniu z muzyką są istotne i od siebie zależne.

W rozdziale I, *Pieśni neapolitańskie i kultura regionu w ujęciu historycznym*, doktorant przedstawia krótką historię Neapolu. Następnie opisuje historię pieśni neapolitańskiej zwracając uwagę na to, że jest ona nierozzerwalnie związana z losem i historią narodu, czy bliżej, nacji Neapolitańczyków. Zwraca uwagę, że zdefiniowanie czasu powstania „pierwszej” pieśni neapolitańskiej jest niemożliwe ze względu na niedostatek źródeł badawczych. Wiadomo jednak, że wywodzą się one ze śpiewów popularnych czasami nazywanych wiejskimi, a niekiedy miejskimi.

Rozdział II, *Pieśni neapolitańskie*, w którym czytamy, iż wiek XIX i XX to „złoty wiek” dla rozwoju tych pieśni. Wskazane zostały trzy płaszczyzny rozwoju pieśni neapolitańskiej. Po pierwsze: śpiewanie pieśni na molo w Neapolu, gdzie prześcigano się w bogatej ofercie kulturalnej obfitującej w koncerty z rodzimą twórczością poetów, kompozytorów i śpiewaków. Po drugie, zebranie większości pieśni w sposób programowy i na wielką skalę przez Guglielmo Cottrau, który był znanym włoskim kompozytorem, poetą, wydawcą, a także aktywnym politykiem XIX wieku. I wreszcie po trzecie, to popularyzacja pieśni poprzez konkursy wokalne – improwizatorskie, gdzie rywalizowali ze sobą poeci i śpiewacy. Miały one miejsce nie tylko na molo w Neapolu ale także w teatrach i salonach arystokracji. Doktorant omówił także w tym rozdziale, definicje i cechy charakterystyczne pieśni neapolitańskich oraz ich autorstwo i kompozytorów, jak i charakterystykę języka neapolitańskiego.

Rozdział III, *Analiza warstwy ekspresywnej i zagadnień wykonawczych w wybranych pieśniach*, to najważniejszy rozdział w opisie dzieła. Doktorant dokonuje tłumaczenia z dialektu neapolitańskiego na język polski, każdej omawianej pieśni. Następnie opisuje krótko treść i wskazuje autora tekstu i kompozycji oraz dokonuje krótkiej analizy muzycznej w oparciu o budowę każdej z omawianych pieśni.

Pracę zamyka podsumowanie, w którym doktorant podkreśla, że pieśń neapolitańska odegrała niezwykle ważną rolę w historii rozwoju muzyki. Zauważa, że *wykonawstwo tych pieśni powinno dążyć do pewnego rodzaju prostoty, by nie stracić nic z gwałtowności miłosnych afektów, spontanicznych wyznań i innych przymiotów duszy neapolitańskiej.*

W bibliografii znalazła się literatura i źródła internetowe.

Uważam, że praca jest wartościowa i posiada walor poznawczy i edukacyjny. Doktorant używa właściwej terminologii. Przypisy zostały wykonane prawidłowo, a cytowana literatura została dobrze ujęta. To wszystko sprawia, że praca spełnia standardy pod względem edytorskim i jest wartościowym przedsięwzięciem naukowym. Całość pracy jest dowodem wiedzy i doświadczenia doktorantki.

KONKLUZJA

Praca doktorska Pana mgr Jin Yuqi stanowi ciekawe ujęcie tematu. Autor, swoją analizą pieśni neapolitańskich, skomponowanych przez różnych włoskich kompozytorów na przełomie dwóch wieków XIX i XX, pomógł spojrzeć szerzej na rozwiązanie pewnych problemów wykonawczych i interpretacyjnych w nich zawartych. Swoją autorską interpretacją tych pieśni ukazał ich różnorodność i spontaniczność wykonawczą. Dowiódł, że napisane w wygodnej tessiturze dla śpiewaka, sprawiają iż można mieć radość z ich śpiewania bez większych obciążeń trudnych do wykonania fraz technicznych. Dlatego też, praca ta wnosi znaczący wkład w rozwój zarówno dyscypliny artystycznej, jak i całej dziedziny sztuk muzycznych. W sposób wyczerpujący rozwiązuje przedstawioną problematykę.

Wobec powyższego stwierdzam, że Pan mgr Jin Yuqi rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił tym samym wymagania Ustawy.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie

prof. dr hab. Małgorzata Grela

